

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Toinen tarina
Hakemusnumero	R-02741
Valintakokouksen päivämäärä	17.12.2025 MYRS
Hakijan virallinen nimi	
Toteuttaja	DIAK, Auta Lasta ry, Kulttuuriosuuskunta ILME
Toimintalinja	TL5
Erityistavoite	Et 5.1 Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen
Alkamispäivämäärä	1.4.2026
Päättyispäivämäärä	31.5.2029

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Tarve

Suomalaislasten ja -nuorten mielenterveysongelmat ovat yleistyneet, ja yhä nuoremmat lapset kokevat ahdistusta, masennusta ja yksinäisyyttä. Koronapandemia on pahentanut tilannetta, ja mielenterveyskäynnit sekä diagnoosien määrä ovat kasvaneet merkittävästi nuorten, erityisesti tyttöjen keskuudessa. Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset kärsivät huomattavasti kotona asuvia lapsia yleisemmin mielenterveyden ja neurokehityksellisistä häiriöistä. On arvioitu, että kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista 62 %:lla diagnosoitiin erikoissairaanhoidossa jokin psykiatrinen tai neurokehityksellinen häiriö ennen 18 vuoden ikää. Mielenterveyspalveluiden hoitokapasiteetti on kovilla, joten tarvetta olisi menetelmille, jotka parantaisivat sijoitettujen lasten hyvinvointia heidän asuinympäristössään eli lastensuojelulaitoksissa ja perhehoidossa. Vaikuttavuutta lisäisi, jos menetelmä olisi tuttu myös lasta hoitaville terveydenhuollon ammattilaisille.

Tavoitteet

Hankkeen päätavoitteena on edistää lastensuojelun työntekijöiden ammatillista osaamista tuottamalla heidän käyttöönsä Toinen tarina -menetelmä. Menetelmän perustana on tarinallisuus (narratiivisuus) ja voimavarakeskeisyys. Menetelmän tavoitteena on, että lapsi löytää elämästään voimavaroja ja taitoja, ottaa voimavarat käyttöönsä ja suunnittelee tulevaisuuttaan. Menetelmä kääntää myös lapsen kanssa työskentelevien aikuisten ajatuksen voimavarakeskeisyyteen ongelmien etsimisen sijasta, ja parantaa täten myös lapsen omakuvaa ja hyvinvointia. Lisäksi menetelmään kytketään mukaan taidelähtöinen toiminta, joka lisää sijoitetun lapsen mahdollisuuksia itseilmaisuun. Päätavoite jakautuu kolmeen osatavoitteeseen: 1. Erityisesti mielenterveysongelmista kärsivien sijoitettujen lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen. 2. Toinen tarina -menetelmän käyttöönotto. 3. Moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen.

Varsinaiset kohderyhmät

Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä ovat hyvinvointialueen ja yksityisten toimijoiden lastensuojelun sijaishuollossa (laitos- ja perhehoito) työskentelevät ammattilaiset sekä hyvinvointialueen mielenterveys-palveluiden työntekijät. Näiden lisäksi myös yhteistyöverkostoissa (oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat) työskentelevät ammattilaiset, jotka työssään kohtaavat sijoitettuja lapsia.

Välilliset kohderyhmät

Yli 12-vuotiaat lastensuojelun laitos- tai perhehoitoon Pohjois-Pohjanmaalle sijoitetut lapset ja heidän lähiverkostonsa.

Hankkeen konkreettiset toimenpiteet

Työpaketti 1 Toinen tarina- menetelmän kehittäminen sijaishuollon tarpeisiin erityisesti mielenterveysongelmista kärsivien lasten ja nuorten tukemiseksi.

Tavoite: Muokata Elämäni tarinana -menetelmästä Toinen tarina nimen saava menetelmä, joka on kehitetty sopivaksi siten, että sen kohderyhmänä ovat kodin ulkopuolelle sijoitetut mielenterveysongelmista kärsivät lapset ja nuoret ja käyttäjäryhmänä näitä lapsia ja nuoria auttavat sote-alan ammattilaiset.

Toimenpiteet:

- Elämäni tarinana- menetelmän muokkaaminen yhdessä kokemusasiantuntijoiden, Kehittäjä-taiteilijoiden ja sijaishuollon ammattilaisten kanssa. Menetelmää ja työkirjaa muokataan hankkeen pilotoinneissa saatujen kokemusten perusteella.
- Tietoturvasuhteet huomioivan digitaalisen työkirjan kehittäminen yhdessä kokemusasiantuntijoiden, Kehittäjä-taiteilijoiden ja sijaishuollon ammattilaisten kanssa
- Ohjaajan oppaan tekeminen Toinen tarina -menetelmään
- Kokemusten levittäminen alueellisesti ja valtakunnallisesti Soila-koordinaatiohankkeen avulla
- Toinen tarina -menetelmä on sijaishuollon ammattilaisten ja muiden sijoitettujen lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten käytettävissä
- Menetelmä on räätälöity sijoitettujen lasten elämään sopivaksi, mutta sitä voidaan mukailtuna käyttää myös esimerkiksi Ohjaamojen toiminnassa

Päävastuu: Diak

Työpaketti 2 Lasten ja nuorten itseilmaisua vahvistavat taidetyöpajat

Tavoite: Jotta lapset ja nuoret saavat oman äänensä kuuluviin ja oman tarinansa kerrottua, heidän täytyy löytää siihen itselleen sopiva tapa. Työpajoissa nuorille tarjotaan mahdollisuus löytää itselleen sopiva tapa ilmaista itseään ja kertoa oma tarinansa eri taiteen keinoin. Työpajoissa käydään läpi Toinen tarina -menetelmän teemoja, ja niitä voidaan käsitellä esimerkiksi sanataiteen, kuvataiteen tai käsityötaiteen keinoin. Taidelähtöinen työskentely luo turvallisia tiloja, vahvistaa itsetuntoa, osallisuutta ja toimijuutta sekä mahdollistaa omien voimavarojen tunnistamisen ja elämäntarinoiden käsittelyn. Monitaiteinen toiminta tukee nuorten kykyä rakentaa suhdetta ympäröivään maailmaan ja tarjoaa sijoitetuille lapsille ja nuorille merkityksellisen väylän tulla kuulluiksi lastensuojelun arjessa. Työpajoissa syntyneitä taideteoksia tai ulostulo voidaan esittää julkisesti galleriassa, tapahtumassa tai vastaavassa jos tekijät niin haluavat.

Toimenpiteet:

- Itseilmaisua tukevat taidetyöpajat käynnistyvät syksyllä 2026, ja yksi työpaja kestää syys- tai keuhälukukauden (3-6 kk), jonka aikana ryhmä kokoontuu 6-12 kertaa.
- Yhdessä ryhmässä on 2-6 lasta. Syyslukukaudella 2026 työpajoja järjestetään kahdessa lastensuojelulaitoksessa, kevät- ja syyslukukaudella 2027 järjestetään 3 ryhmää laitoksissa asuville lapsille ja yksi perhehoidossa asuville lapsille.

Tulokset: Sijoitetut lapset pääsevät tutustumaan taidelähtöisiin menetelmiin, joiden avulla he voivat löytää uusia itseilmaisun väyliä. Uusien itseilmaisun tapojen löytäminen voi vaikuttaa lasten hyvinvointiin. Lasten hyvinvointia seurataan taidetyöpajojen ajan ZekkiPro-menetelmällä, ja saadun tiedon perusteella voidaan kertoa taidetyöpajojen vaikutuksesta. Laitosten ohjaajat ovat mukana taidetyöpajoissa ja saavat uusia ammatillisia keinoja käsitellä asioita lasten kanssa. Työpajoissa voi olla mukana myös kokemusasiantuntijoita ryhmän tarpeiden mukaan. Toteutusaika: Työpajojen suunnittelu käynnistyy keväällä 2026, työpajat toteutetaan syksyllä 2026 (2 kpl), keväällä 2027 (4 kpl) ja syksyllä 2027 (4 kpl).

Päävastuu: Kulttuuri- ja sosiaalisuuskeskus ILME

Työpaketti 3 Sote-ammattilaisten koulutukset Toinen tarina -menetelmän kouluttajiksi monialaisena yhteistyönä

Tavoite: jalkautetaan Toinen tarina -menetelmä sosiaalityöntekijöiden, lastensuojelulaitosten ohjaajien ja mielenterveyspalveluiden työntekijöiden käyttöön. Koulutuksiin voivat osallistua myös muut sijoitettujen lasten kanssa työskentelevät toimijat. Ammatilliset koulutetaan kouluttajiksi, eli he voivat kouluttaa menetelmää edelleen organisaatioissaan.

Toimenpiteet:

- Hankkeen alkuvaiheessa sijoitettujen lasten kanssa työskenteleviä ammattilaisia koulutetaan Toinen tarina -menetelmän teemojen mukaisesti tarinallisuudesta ja voimavaroilähtöisestä työskentelystä. Koulutuksissa hyödynnetään osallistavaa yhteiskehittämisen prosessia kun moniammatillisena yhteistyönä kehitetään Toinen tarina -menetelmän teemoja lastensuojelulaitosten ohjaajien, kokemusasiantuntijoiden ja muiden sijoitettujen nuorten kanssa työskentelevien tahojen kanssa (esim. mielenterveyspalveluiden henkilökunta, Ohjaamojen henkilöstö).
- Toinen tarina -menetelmän ja digitaalisen työkirjan valmistuttua ammattilaiset koulutetaan menetelmän kouluttajiksi. Kouluttajakoulutukseen sisältyy 4-6 tapaamista, joiden teemat ovat 1. Orientaatio, 2. Menneisyys, 3. Tulevaisuus ja 4. Itseilmaisuus taiteen keinoin -työpaja 5-6 Kouluttajien vertaisryhmä-tapaamiset/konsultointi menetelmän käyttöön ja käyttäjäkokemukset. Ensimmäiset neljä tapaamista järjestetään kahden kuukauden sisällä, ja seuranta/konsultointi tapaamiset puolen vuoden kuluessa koulutuksesta. Koulutusten kerrat 1-4 pyritään järjestämään kasvokkain.

Tulokset: Hankkeen aikana koulutetaan 50 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista Toinen tarina -menetelmän käyttöön. He saavat käyttöönsä menetelmän työkirjan lisäksi Ohjaajan oppaan. Ohjaajat voivat alkaa käyttää ja edelleen kouluttaa menetelmää heti koulutuksen jälkeen ja tapaamiskertoilta 5-6 kerätään kokemuksia menetelmän toimivuudesta ja mahdollisista muutostarpeista. Toteutusaika syksy 2020 - hankkeen loppuun

Päävastuu: DIAK

Kulttuuri- ja sosiaalisuuskeskus ILME tuo menetelmään osaamisen eri taidemenetelmien käytöstä menetelmän osana ja vastaa taidetyöpajan osuudesta. Auta Lasta ry tuo lastensuojelulaitosten arjen osaamisen työpajojen suunnitteluun ja koordinointiin.

Työpaketti 4 Vaikutusten arviointi ja menetelmän levittäminen

Tavoite: Työpaketissa arvioidaan taidelähtöisten työpajojen ja Toinen tarina -menetelmän vaikutuksia sijoitettujen lasten hyvinvointiin.

Toimenpiteet:

- Sijoitettujen lasten hyvinvointia seurataan taidetyöpajojen ajan ZekkiPro-arviointimenetelmällä, ja saadun tiedon perusteella voidaan kertoa taidetyöpajojen hyvinvointivaikutuksesta.
- Toinen tarina -menetelmän käyttöön ottaneita sote-ammattilaisia seurataan puoli vuotta koulutuksen käymisen jälkeen. Näin saadaan tietoa menetelmän toimivuudesta ja siitä, miten menetelmä on jalkautunut käyttöön.
- Levitetään hankkeen tuloksia ja hyviä käytäntöjä toiminta-alueelle ja valtakunnallisesti Soila-koordinaation kautta.

Tulokset: Hankkeen kohderyhmä saa tietoa taidelähtöisten työpajojen vaikutuksista sijoitettujen lasten hyvinvointiin ja on tietoinen taidelähtöisten menetelmien käyttämahdollisuuksista myös omassa työssään. Hankkeen kohderyhmälle jaetaan ammattilaisten kokemuksia Toinen tarina -menetelmän käytöstä osana sote-ammattilaisten työkalupakkia.

Toteutusaika: Kesä 2026-hankkeen loppuun asti

Päävastuu: Diak ja Auta Lasta ry

Diak vastaa työpajojen vaikutusten arvioinnista. Diak ja Auta Lasta ry ovat päävastuussa menetelmän ja hankkeen hyvien käytäntöjen levittämisestä.

Työpaketti 5 Viestintä

Tavoite: Keskeiset intressi- ja sidosryhmät Pohjois-Pohjanmaalla, sekä myös kansallisesti, ovat tietoisia Toinen tarina -menetelmästä, koulutautuvat sen käyttöön ja levittävät sitä omassa organisaatiossaan. Hankkeen järjestämät koulutukset tavoittavat hankkeen ensisijaisen kohderyhmän.

Toimenpiteet:

- Laaditaan hankkeelle viestintäsuunnitelma
- Perustetaan hankkeelle omat mediakanavat
- Hankitaan hankkeelle tietokyltti/vastaava sähköinen esitys, roll upit ja kohderyhmälle suunnatut esitteet
- Tuotetaan julkaisuja (ml. loppujulkaisu) hankkeen tuotoksista ja tuloksista laajalle yleisölle
- Tiedotetaan hankkeesta ja sen tuotoksista kohderyhmälle ja laajalle yleisölle
- Markkinoidaan Toinen tarina-menetelmän koulutuksia ammattilaisille - Toteutetaan avoin valtakunnallinen webinaari hankkeen aihepiiristä ja tuloksista (kesto 2-4 h)
- Toteutetaan Toinen tarina -menetelmässä käytettävä digitaalinen työkirja ja ohjaajan opas
- Suunnitellaan, tuotetaan, kuvitetaan ja taitetaan Toinen tarina -sähköinen kirja

Tulokset: Hankkeessa tuotettua menetelmää hyödynnetään alueen sijaishuoltoyksiköissä osana ohjaajien käytössä olevia menetelmiä. Hankkeen kohderyhmiin kuuluvat tuntevat hankkeessa kehitetyn menetelmän. Tieto on lisääntynyt myös lasten kanssa käytettävistä taidelähtöisistä menetelmistä hankkeen toiminta-alueella ja kansallisesti.

Päävastuu: Diak, Kulttuuriosuuskunta ILME ja Auta Lasta ry osallistuvat toteutukseen ja sisällöntuotantoon

Hankkeen konkreettiset tulokset:

- Toinen tarina- sijaishuollossa käytettävä voimavara- ja taidelähtöisyyteen, tarinallisuuteen ja arjen taiteeseen nojaava menetelmä ja siinä käytettävä digitaalinen työkirja
- Sijoitettujen lasten ja nuorten hyvinvointimuutokset
- Koulutettuja Toinen tarina -menetelmän kouluttajia 50 kpl 10 organisaatioon. Kouluttajat osaavat käyttää hankkeessa tuotettua menetelmää työssään nuorten kanssa ja voivat kouluttaa organisaation muut työntekijät menetelmän käyttöön
- Toinen tarina ohjaajien opas
- Hankkeen kohderyhmiin kuuluvat tuntevat hankkeessa kehitetyn menetelmän hankkeen toiminta-alueella ja kansallisesti.
- Julkaisu: Toinen tarina -sähköinen kirja, jossa kerrotaan sijaishuollosta itsenäistyneiden nuorten ”käänteentekevä tarina” eli miten nuori on löytänyt vahvuutensa ja paikkansa maailmassa
- Lisätään tietoa lasten itseilmaisun keinoja laajentavien taidetyöpajojen vaikutuksesta lasten hyvinvointiin
- Paikallinen moniammatillinen verkosto lastensuojelun ympärillä on vahvistunut ja tieto taidelähtöisten menetelmien käytöstä lastensuojelussa lisääntynyt

Pitkän aikavälin tulokset

- Hyvinvointialueen ja yksityisten toimijoiden lastensuojelussa sekä yhteistyöverkostoissa (oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat) työskenteleviin ammattilaisiin: Ammattilaisilla on aiempaa enemmän osaamista, ja konkreettinen, moniammatillinen työkalu (Toinen tarina -menetelmä) jotta he voivat tukea sijoitettujen lasten hyvinvointia ja kasvua. Organisaatiot voivat levittää menetelmää edelleen.

- Sijoitettuihin lapsiin: Tieto taidelähtöisten menetelmien käytöstä ja sen vaikutuksista lapsiin lisää lasten osallisuutta ja mahdollisuuksia sanoittaa asioitaan muillakin tavoin kun puhumalla ja parantaa siten heidän elämänlaatuaan. Ohjaajat tulevat tietoisiksi taidelähtöisistä menetelmistä ja voivat hyödyntää niitä työssään. Hankkeen myötä syntyy lastensuojelun toimijoiden ja taideyhteisön verkosto, jonka yhteistyö voi jatkua hankkeen jälkeen.

Hankkeen vaikutusten määrällinen mittaaminen: Hankkeen taidetyöpajojen vaikutuksia arvioidaan hankkeen aikana sijoitettujen lasten kohdalta ZekkiPro-työkalulla ja Toinen tarina - menetelmän osalta ammattilaisten arviolla menetelmän käytettävyydestä työssään.

Miten tuloksia ja kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeen yleisesti hyödynnettävät tulokset ja niiden julkinen saatavuus:

1. Toinen tarina -menetelmä

- **Hankkeessa kehitetty menetelmä jää käyttöön ja sitä voidaan levittää kouluttajakoulutusten avulla.**

Hankkeeseen osallistuneet ammattilaiset voivat kouluttaa menetelmää eteenpäin sekä soveltaa ja jatkokehittää sitä omissa organisaatioissaan.

- Menetelmän materiaalit (ohjaajan opas ja digitaalinen työkirja) julkaistaan avoimesti ja ovat kaikkien saatavilla.

2. Toinen tarina -sähköinen kirja

- Julkaistaan kaikille avoimena sähköisenä julkaisuna.

- Kirja kokoaa yhteen sijaishuollosta itsenäistyneiden nuorten "käänteentekeviä tarinoita" siitä, miten he ovat löytäneet vahvuutensa ja paikkansa yhteiskunnassa.

3. Tieto taidetoiminnan vaikutuksista

- Hanke tuottaa vaikutus- ja kokemustietoa taidetyöpajojen merkityksestä sijoitettujen lasten hyvinvoinnille.

- Lastensuojelulaitokset voivat hyödyntää tietoa ja lisätä taidetoimintaa arkeen yhteistyössä paikallisten taiteilijoiden kanssa paikallisesti ja valtakunnallisesti.

4. Moniammatilliset verkostot

- **Hankkeessa syntyy pysyvä verkosto sote-ammattilaisten ja taiteilijoiden välille.**

- Tämä vahvistaa kulttuurin tuomista sijoitettujen lasten arkeen ja tukee sen jatkumista myös hankkeen jälkeen.

5. Tulevien ammattilaisten kouluttaminen

- **Menetelmää ja hankkeen julkaisuja hyödynnetään Diakin sosiaali- ja terveysalan opetuksessa.**

- Menetelmä tarjoaa tuleville sosionomeille ja sairaanhoitajille uuden näkökulman asiakastyöhön ilman ongelmakeskeistä lähestymistapaa.

Julkinen saatavuus:

- Menetelmän materiaalit ja sähköinen kirja julkaistaan avoimissa verkkokanavissa (hankkeen verkkosivuilla) ja niistä tiedotetaan valtakunnallisesti Soila-hankkeen kautta

- Tutkimus- ja kokemustieto taidetoiminnan vaikutuksista sekä hankkeen julkaisut levitetään avoimesti ammattilaisten, oppilaitosten ja kuntien käyttöön.

--

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannukset			Rahoitus	
DIAK	Palkat	273 302 e	EU	306 098 e
	FR 40 %	109 320 e	oma	76 524 e (20 %)
	Yht.	382 622 e		
Auta Lasta ry	Palkat	51 884 e	EU	65 374 e
	FR 40 %	20 753 e	oma	7 263 e (10 %)
	Yht.	72 637 e		
Kulttuuriosuuskunta ILME	Palkat	131 646 e	EU	165 873 e
	FR 40 %	52 658 e	oma	3 687 e
	Yht.	184 304 e	kunta	14 744 e

Auta Lasta ry ja Kulttuuriosuuskunta ILME hakevat 90 %:n tukea.
Hakuilmoituksessa on erikseen tuotu esiin mahdollisuus hakea korkeampaa tukea perustellusta syystä.

Oulun kaupunki on sitoutunut hankkeen rahoitukseen 14 744 eurolla, joka on kohdennettu Kulttuuriosuuskunta ILMEen hakemukseen.

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Ryhmähankkeen kustannusarvio yhteensä	639 563 €
Ryhmähankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	639 563 €
Ryhmähankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	537 345 €, 84 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hakemus täyttää yleiset valintaperusteet ja sopii hyvin valittuun erityistavoitteeseen. Hankkeen toimin tuetaan erityisesti haussa asetettua strategista painopistettä 4 (lastensuojelun sijaishuollon palvelujen kehittäminen siten, että voidaan vastata lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin).
Arviointipisteet: 20/37

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Pohjois-Pohjanmaan ELYn elinkeinot- ja ympäristö teemaryhmä kirjallinen menettely 22.20. – 7.11.2025 Pohjois-Pohjanmaan ELYn eura-rahoituskokous 15.10.2025 Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 17.12.2025 Pohjois-Pohjanmaan MYR 12.2.2026

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä